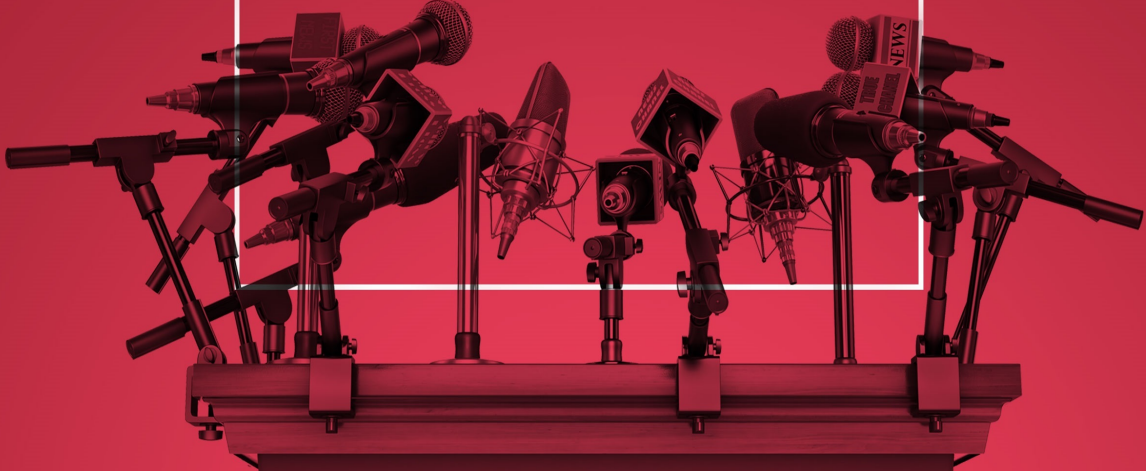

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

81. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İ S T A N B U L

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.youtube.com/istinyeunivedu)

Karanlığa Yürüyen ABD.

Doç. Dr. Fahri Erenel-EPAM Müdürü

ABD yaşanan gelişmeler ABD'yi bir arada tutmak için ortaya atılan ve bir yerde de bugüne kadar görevini yerine getiren kavramların çöktüğünü göstermektedir. Hitleri Alman ırkının üstünlüğü ile ilgili inançları ve bu inançlarını devlet ideolojisi haline getirmekle suçlayanlar bu kavramlar karşısında hiçbir zaman ses çıkarmadılar. Hitler, Almanların dünyayı ele geçirmeleri için saf kalmaları gerektiğini, Almanların dışında kalanların ikinci sınıf vatandaşlar olduklarını ifade ederek başta Yahudilere soykırım uygulamış, ABD'de ise Amerika topraklarının öz sahibi Kızılderililere karşı uyguladığı soykırım ile Hitler'den aşağı kalmamıştır.

Tarihi yaşam alanı için ırkların birbiriyle mücadelesi olarak gören, Yahudilerin, ulus içinde "ırksal saflığı" bozmak için çalışan istisnaî bir şeytan olduğuna inanan, Yahudilerin Almanya'dan "çıkarılması" gerektiğini öne süren, "ırksal saflık" için insanların üremesine devlet düzenlemesi getirilmesi gerektiği inancı ile "Kalıtsal Hastalığa Sahip Çocukların Engellenmesi Yasası"nı çıkartan Hitler ile en iyi mukayese edilmesi gereken ülkedir ABD ve başındaki yöneticiler.1830 yılında çıkardıkları "Kızılderili Tehcir Yasası" ile bölgede yaşayan tüm yerlilerin neredeyse tamamını yok eden ABD, bununla da kalmamış, sürgüne gönderdikleri yerlilerin ölümleri için dağıttıkları battaniyelere çiçek mikrobu bulaştıracak kadar insanlıktan çıkmışlardır. Siyahlara yapılan ayrıştırmacı uygulamalar ve katliamlar, kölelik sistemi kapsamında her türlü insan haklarına aykırı uygulamalar, Saddam Hüseyin'e kimyasal silah bulundurmasını ve kullanmasını bahane ederek bu ülkeyi işgal eden ve bugün gerisinde kaos içinde bir Irak bırakan, Afganistan'a sözde terörle savaş adı altında girerek binlerce masum insanın katlinden sorumlu olan ABD.'nin utanılacak geçmişi bu tür sayısız örneklerle doludur.

Kendilerinin Tanrı tarafından seçilmiş özel bir halk olduğuna inanan ve inandırılan ABD'nin kendilerine göre eşsizliği hemen her alana yansımıştır.Bu eşsizlik ilk olarak ABD'nin ilk Başkanı George Washington'ın 1796 tarihli veda konuşmasında öne çıkmaktadır. Bu konuşmada, Washington diğer ülkelerle ekonomik ilişkilerini mümkün olduğunca geliştirilmesi, fakat diğer taraftan siyasi ilişkilerin asgari seviyede tutulması gerektiğinin altını çizmiştir. Ona göre Avrupalı ülkelerin siyaseti ABD'ye yabancıdır ve bu nedenle Avrupalı devletlerle kalıcı ittifaklara girilmemelidir. Kendilerinin geldikleri Avrupa'yı bile ikinci sınıf olarak gören bir zihniyetin yansımasıdır bu sözler. Sadece politik bir söylem olarak görmemek gerekir.

Din, ABD'nin siyasi kültürünün yapı taşlarından biri olmuştur. Bu siyasal kültürün ana unsuru olan Püritenler, ABD'yi her türlü dinsel baskıdan kurtuldukları ve kendi inançlarına göre oluşturacakları bir ülke olarak görmüşlerdir. Bağımsızlığın kazanılmasından önce de, Tanrı'ya gerçek kralları olarak görmüşlerdir.

ABD'nin tüm dünyaya sözde özgürlüğü yayması için Tanrı tarafından seçildiği inancı, ABD'nin kıta üzerindeki yayılmacılığını doğal görmüştür. Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'nin evrensel nitelikte olan karakteri de, ABD'yi kuranların, ABD'nin özgün karakterine olan bu inançlarının ne derece de kuvvetli olduğunu göstermektedir. ABD'nin kurucularından Thomas Jefferson'un "Amerikalılar Tanrının seçilmiş halkıdır", James Madison'un ABD'nin kuruluşundan önceki dönemin, "kaba kuvvetin egemen olduğu karanlık çağ" olduğu, ABD Başkanlarından John Adams'ın "ABD'nin bütün Kuzey Amerika'ya hâkim olmak istemesinin ABD'nin doğal bir hakkı olduğu,Kuzey Amerika ile Amerika kıtasının aynı anlamı taşıdığı, Tanrı'nın ABD'yi özellikle

kutsadığı ve Amerikan dış politikasının hakiki gidişatının ancak böyle anlaşılabilceği sözleri ABD'nin kendisini bir nevi üstün ırk olarak göstermek çabaları olarak görülmelidir.

İlk olarak gazeteci John O. Sullivan tarafından ortaya atılan Açık Yazgı" (Manifest DesGny) anlayışına göre, ABD bulunduğu kıtada çok doğal bir yayılma hakkına sahiptir ve ABD'ye bu hakkı veren bizzat Tanrıdır. Dolayısıyla, bu hakkı ABD'nin elinden almaya çalışmak, Tanrıya karşı gelmekle eş anlamlıdır. Bu düşüncenin temsilcileri, bununla yetinmeyip Tanrı'nın ABD'yi aynı zamanda dünya'nın geri kalan yerlerini de özgürleştirmesi için görevlendirdiğine inanmışlardır.

The New Republic dergisinin kurucusu Herbert Croly, yeni bir dış politika geleneğine öncülük etmiştir. "İlerici emperyalizm" (progressive imperialism) olarak tanımlanan bu gelenek, ABD'nin diğer devletlere karşı uygarlaştırıcı bir misyon üstlenmeye hakkı olduğunu ifade etmektedir.

Örneğin, Soğuk Savaş dönemi içerisinde Sovyet rejiminin ateist bir karaktere sahip olması ABD'nin dış politika yapılandırmasının esasını oluşturmuştur. Başkan Truman'a göre, Soğuk Savaş aslında inanç ve materyalizm arasındaki bir savaştı. Time dergisinin kurucusu Henry Luce'a göre soğuk savaş her şeyden önce kutsal bir savaştı. Amerikalı bir tarihçiye göre ise, ABD en üstün manevi otoriteyi yardıma çağırarak kendi açık yazgısı için çürütülmesi olanaksız bir onay kazanmıştı. Zaten din ile demokrasinin birbirinden hiç bir biçimde ayrı düşünülmemesi ABD'nin kuruluş felsefelerinden birini oluşturmaktadır.

Soğuk Savaş'ın en etkili isimlerinden Dean Acheson ve Paul Nitze, Soğuk Savaş kültürünü Amerikan kamuoyuna yerleştirmek için komünist tehdidinin ürkütücü bir portresini çizmişler, bu doğrultuda, küresel düzeyde Amerikan sisteminin ayakta kalabileceği bir ortamın yaratılmasına girişmişlerdir.

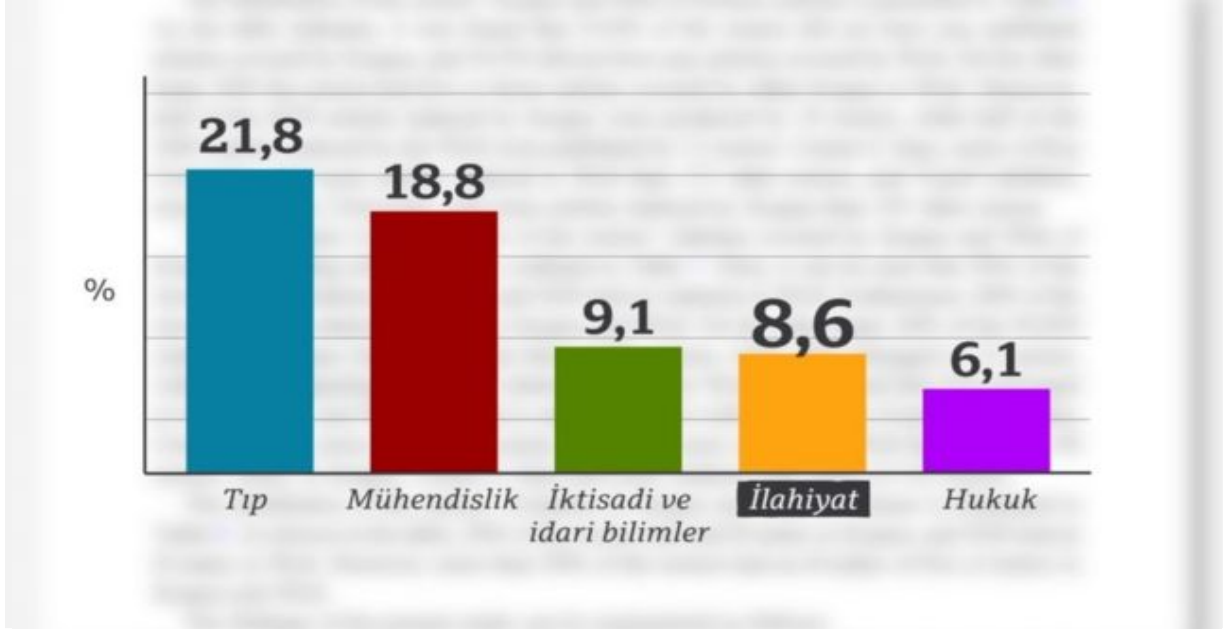
ABD'yi yönetenler Amerikan dış politikasına bir süreklilik ve bütünlük çerçevesi içinde bakmak istemişlerdir. Bu süreklilik ve bütünlük anlayışı, Amerikan dış politikasının bir misyon için var olduğunu daha inandırıcı kılmayı amaçlamaktadır. Amerikalı karar alıcıların bu sürekliliğe atıfta bulunması iyi bir ideolojik silahtır. Çünkü bu tarihsel süreklilik vurgusu Amerikalı karar alıcılara büyük güç vermiş ve vermeye devam etmektedir.

ABD'yi bir arada tutan ve onu diğer ülkeler karşısında kendilerine göre üstün kıldığını gösteren kavramlar artık yapışkan görevini görememektedir. Kurgulanmış Amerikan Rüyası sona ermek üzeredir. İrkçılığın, adaletsizliğin, insana saygının olmadığı bir toplumun geleceği karanlıktır. ABD bu karanlığa doğru hızla yürümektedir.

Türkiye'de rektörler geçmişten bugüne nasıl seçiliyor?

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-55585169>

Rektörler en fazla tıp mezunu fakat son 5 yılda ilahiyat mezunu rektörlerin sayısında artış yaşanıyor.Araştırmaya göre on yıl önce hiç ilahiyat mezunu rektör yokken 2016'dan sonra, Türkiye'deki her 37 ilahiyat profesöründen biri rektör oldu.

Üniversitelere rektör atanması, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra kurulan Yükseköğretim Kurumu'yla (YÖK) başladı.Böylece 1981'de, 35 yıldır uygulanan rektörlük seçimleri kaldırıldı.

1946'da kabul edilen kanunda, rektörlerin seçimle görev başına gelmesi öngörülüyordu.1992'de rektörlerin belirlenme sürecini düzenleyen kanun maddesi değişti ve seçimler geri getirildi.Kanuna göre, devlet üniversitelerinde rektör adayları, profesör unvanına sahip akademisyenler arasından önce öğretim üyeleri tarafından seçiliyor, daha sonra YÖK adayların üçünü Cumhurbaşkanının onayına sunuyor, en son da Cumhurbaşkanı rektörü atıyordu. Rektörler 4 yıllığına görev alıyor ve en fazla iki dönem bu görevi yürütebiliyordu.

2016'da AKP milletvekilleri TBMM'ye Cumhurbaşkanına doğrudan rektör atama yetkisi veren bir kanun tasarısı getirdi, tasarı muhalefetin itirazları üzerine geri çekildi. Bundan 3 ay sonra yayımlanan bir Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile bu uygulama yürürlüğe girdi. Buna göre, devlet üniversitelerinde rektör YÖK tarafından önerilecek üç aday arasından Cumhurbaşkanınca atanıyor. Vakıf üniversitelerinde ise rektör, mütevelli heyetinin belirlediği adaya YÖK'ün olumlu görüş vermesinin ardından Cumhurbaşkanı tarafından atanıyor.

Söyleşi: Turgut ÖZAKMAN - 1 nci İnönü Muharebesi Üzerine

<http://www.ismetinonu.org.tr/turgut-ozakmandan-1-inonu-savasi-2011/>

İnönü Vakfı: Hem Ankara Hükümeti hem de İtilaf Devletleri ve onun desteklediği Yunan Hükümeti açısından, I. İnönü Muharebesi öncesi genel durumu nasıl tarif edersiniz?

Turgut Özakman: Yunanistan açısından bakarsak o dönemde bir iktidar değişikliği oldu ama tabii ki megalı idea düşüncesi hiç değişmedi. Yunanlılar çocukluklarından itibaren kendilerine ait olduğunu iddia ettikleri bütün toprakları Yunan bayrağı altında toplama tutkusundan hiç vazgeçmedi ve bu eğitimle yetişti. Bu sebeple karşımızda bu iddiaya dayanarak Anadolu'nun yarısını kendine almak isteyen bir Yunan Ordusu ve onun destekçisi İngiltere var. Yalnız İngiltere de değil, unutulmamalıdır ki Yunan Ordusu, Trakya'ya Fransızların himayesinde ve eşliğinde girdi. İtalyanlar da başlangıçta İzmir'in Yunanlılara verilmesine itiraz etse de sonuç olarak barış konferansında galip devletlere katılmışlardır. Sevr adlaşmasını kabul etmişlerdir. Sevr anlaşması galip üç devletin ve onları destekleyen devletlerin Türkiye'ye nasıl baktıklarını gösteren, dünyadaki en barbar siyaset belgesidir. Milli Mücadele'nin verilmesi sonucu oluşan

tablo ile Sevr haritasını yan yana koyan, akli olan herkes farkı zaten görür. Sonuç olarak karşımızda Avrupa kamuoyunun yanı sıra ABD'den ve dünya kamuoyundan da destek bulan, bizimkinden 100 kat daha güçlü bir Yunan Ordusu var. Bizde ise Meclis yeni kurulmuş, düzenli orduya daha yeni geçilmekte. Sonuç olarak, karşımızda yalnız Yunanlılar yok; güneyde Fransızlar doğuda Ermeniler kuzeydoğuda Pontus Rum Çeteleri, kuzeybatıda ise İngilizlerin ve padişahçıların desteklediği isyancılar var ve biz bunların karşısında bir avuç Türk'üz.

I. İnönü Savaşı'nın yapıldığı alan ve tarafların harekâtı

İnönü
12 Ocak 1921

Eskişehir'de Batı Cephesi Kurmay Başkanı Muzaffer Bey'e

İnönü Meydan Muharebesi'nin kazanılması dolayısıyla Büyük Millet Meclisi Başkanlığının tebrik telgrafıyla buna çekilen cevap sureti aşağıdadır. Bütün subay ve erlere tebliğini rica ederim.

Batı Cephesi Komutanı
İsmet

Suret

Genelkurmay Başkanı ve Batı Cephesi Komutanı İsmet Bey'e

İnönü Meydan Muharebesi'nde Batı Cephesi birliklerinin uğurlu ve üstün komutanız altında kazandıkları kesin zaferden dolayı size ve kahraman ordumuzun bütün komutanlarıyla subay ve erlerine Büyük Millet Meclisinin en içten tebriklerini sunar ve bu zaferin, kutsal topraklarımızı düşman istilasından tamamen kurtaracak olan kesin zafere hayırlı bir başlangıç olmasını Allah'tan dilerim. Bu tebriklerimin ordunun bütün er ve subaylarına tebliğini rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Başkanı
Mustafa Kemal

Diğer Suret

Büyük Millet Meclisi Başkanı Mustafa Kemal Paşa'ya

Allah'ın yardımıyla İnönü Meydan Muharebesi'nin kazanılmasından dolayı Büyük Millet Meclisinin kalbi tebrik ve temennileri ordunun bütün er ve subaylarını şerefletmiştir. Tam bağımsızlığın kazanılması vazifesini üstlenmiş olan Büyük Millet Meclisine kayıtsız şartsız bağlılıktan aldığı manevi güç ile kutsal topraklarımızın kurtarılması görevini yerine getireceğine ordunun tam olarak inandığını arz ederim.

Batı Cephesi Komutanı
İsmet

İnönü Vakfı: Türk ordusu Çerkez Ehem'in kuvvetleriyle bir mücadele halindeyken, Batı Cephesi'nde 6 Ocak 1921 itibariyle Yunan Ordusu'nun taarruzu başlamıştı. Bu taarruzun başlangıcından Muharebenin sonuçlanmasına kadar geçen 5 günlük süreçte neler yaşandığını anlatabilir misiniz?

Turgut Özakman: İsmet Paşa Ankara'ya geldikten sonra Genelkurmay Başkanlığı'na getirilmiştir. Ayrıca Batı cephesi olarak isimlendirilen, Afyon'un kuzeyinde Sakarya ırmağına kadar olan bölümde Cephe Komutanı olarak İsmet Paşa'ya emanet edildi. Savaşın kışın olduğu, 11 Ocak'ta bittiği ve savaşın yeni kurulmakta olan bir ordu ile yürütüldüğü unutulmamalı. Üstelik İnönü çevresi kara ikliminin hüküm sürdüğü bir yerdir. Şimdi bile törene gidenler neredeyse iki paltoyu üst üste giyerek giderler. Bu ordunun ise bir kısmının ayakları çıplaktı, çarığı olanların çorabı yoktu, üstlerinde mintan vardı, kaputu olanlar söylemeye değmeyecek

kadar azdı, tüfeklerinin kayışı yoktu, ipe bağlıydı, fişeklerini falan içine koydukları bir torbaları vardı. İşte böyle bir orduydu. Ellerinde biraz top, karşılarında ise I.Yunan Kolordusu vardı. Her ne kadar bir keşif taarruzu diye açıklıyor olsalar da İnönü mevzilerinde yerleşmiş olan Türkleri geçseler niyetlerinin Eskişehir'e kadar işgal taarruzu olduğu belli. O zamana kadar yarısı haydutlardan yarısı kahramanlardan oluşan çetelerle karşılaşmışlar. Birdenbire karşılarında buldukları nc kuvvetlerimiz dövüşe dövüşe, birkaç tmenimizin bulunduğu İnönü mevzilerine çekiliyor. Savunma için olağanüstü faydaları olan bu mevzide asker savunacağı hattı biliyor. Bu sırada Çerkez Ethem'le de çatışma halindeyiz ve oradaki bir tümeni İsmet Paşa ve subaylar zorlukla, onları kollarından çekerek trene bindiriyor, öyle indiriyor. O kadar yorgunlar. Çünkü yetişmek için bir günde 90 km yürümüşler. Bu kadar gücü olan bir orduya karşılık olarak Yunan Ordusu, I. İnönü Savaşı'nda Türk Ordusu'nu ezip geçemediği gibi orda tutunmayı da başaramadığı için kayıp vererek geri çekiliyor. Biz de onu takip edemiyoruz. Güneydeki svarilerimiz yetişene kadar Yunan birlikleri Bursa'ya çekiliyor. Bu savaş askeri tarih bakımından bir başarıdır, zafer daha büyük başarılar için kullanılır. Ancak İnönü başarısını kltenler olunca Atatürk I. ve II. İnönü'den zafer olarak bahseder ki ikinciden zafer olarak bahsetmek doğrudur. Askeri boyutları bakımından bir başarı olan I.İNÖNÜ'NÜN ise çok büyük sonuçları vardır.

İNÖNÜ VAKFI: I. İnönü Muharebesi'nin hem içeride hem de dışarıda yankıları ne olmuştu? Bu muharebenin sonuçlarının Ankara Hkmeti açısından anlamı neydi?

Turgut Özakman: I. İnönü Savaşı'nın sonucuna Yunanlılar şaşırıyorlar. Hazırlık yapıp bu yenilgiyi telafi etme gayreti içine giriyorlar. Türk Ordusu'nun nasıl toparlandığını ve onları nasıl durdurabildiğini anlayamıyorlar. Çünkü onlar, daha önce savaşmamış, o zamana kadar ancak çeteler ile karşılaşmış, rahat ve hiç kuşkusuz barbar bir ordu. Avrupa kamuoyunda da bu Türk başarısı düşündürücü oluyor ve Londra Konferansı'na hem İstanbul'dan hem Ankara'dan hem Yunanistan'dan temsilciler ağrılıyor. Orada bir İngiliz oyunu görüyoruz. Bir taraftan görünüşte, Sevr'i yumuşatma dşncesindeler, bir taraftan da Yunanlıları yeniden taarruza zendiriyorlar. Nitekim II. İnönü Savaşı Lloyd George'nin yaktığı yeşil işık üzerine olmuştur. Batı henüz galibiyetin sarhoşluğun içerisinde realist değildi ve özellikle İngiltere bir insanın kendi vatanını nasıl savunabileceği hakkında doğru bir fikre sahip değildi. Çünkü İngiltere II. Dünya Savaşı'na kadar vatan savunması nedir bilmedi. İnönü'nün bir sözü var; "Zaferi sağlamak için bir orduya, orduyu kurmak için de bir zafere ihtiyacımız vardı. I. İnönü bu iki ucu birleştirmiştir." diyor. Ordunun kurulması kolay bir Şey değildi, 8 yıldır savaşıyorduk, çocuklarımızın bir bölümü Şehit olmuş, bir bölümü sakat, bir kısmı esir, bir kısmı yollarda. Bu durumda halk bağımsızlık savaşına koşa koşa değil, adım adım katıldı. Gittikçe güvenerek çoğaldı. I.İNÖNÜ başarısı, halkın Milli Mücadele'ye olan güvenini ve geleceğe olan ümidini çok

büyük çapta arttırmıştır. Nitekim II. İnönü Savaşı sırasındaki ordumuz birincidekinden çok farklıdır, ciddi bir ordudur.

İnönü Vakfı: Batı Cephesi Komutanı Albay Mustafa İsmet Bey'in, bu muharebe sonrasında rütbesi Tuğgeneralliğe yükseltilmişti. Soyadı kanunuyla "İnönü" soyadını alacak olan İsmet Paşa açısından da bu savaşın önemini anlatabilir misiniz?

Turgut Özakman: İsmet Paşa daha önce Yemen'de savaştı, Enver Paşa zamanında Genelkurmay Başkanlığı'nda Harekât Şube Müdürlüğü yaptı. Sonra I. Dünya Savaşı sırasında Suriye'de Gazze'de tümen ve kolordu komutanlığı yaptı. Orada çok önemli bir zaferi var ama o tarihte bu sadece ordu içinde bilinir. Ancak okuyabilenler gazetede okuyabilir ama halkın çoğunluğu tarafından bilinmez. Atatürk'ün Çanakkale'de bir yıldız gibi parlaması da gazeteler falan yazdığı için değildir ki o dönemde gazeteler ondan özellikle bahsetmez. Her tarafa dağılan yaralıların, gazilerin anlattıkları ile kulaktan kulağa yayılarak tanınmıştır. Dehşet verici bir zaferin mütevazı bir kahramanı olarak saygınlık kazanmıştır. İsmet Paşa daha sonra da Atatürk'ün emrinde, 7.Orduda bir Kolordu Komutanı olarak savaşa katıldı. Çok doğrucu ve yurtsever bir insan olan İnönü'nün en büyük özelliği çok çalışkan bir insan olmasıdır. Kendisi de "bütün iyi taraflarımı çalışarak elde ettim." diyor. Aynı zamanda da iyi bir askerdir. I. İnönü zaferi ile ise İsmet Paşa, Milli Mücadele'nin ikinci adamı olmuştur. Sonraki hayatı da bu ikinci adamlığı pekiştirmek ile geçmiştir.

YUNAN ORDUSU	TÜRK ORDUSU
● 472 SUBAY	● 417 SUBAY
● 15 BİN 816 ER	● 8 BİN 500 ER
● 12 BİN 500 TÜFEK	● 6 BİN TÜFEK
● 270 HAFİF MAKİNALI	● 18 HAFİF MAKİNALI
● 80 AĞIR MAKİNALI	● 47 AĞIR MAKİNALI
● 72 TOP	

Batı Cephesi birlikleri hem iki tarafta birden savaşıyordu hem de sayısal olarak Yunan ordusunun yansı kadar bir güce sahipti. Tabloda verilen rakamlar bu durumu açıkça ortaya koymaktadır.

Kaynak: Sabahattin Selek, Anadolu İhtilal, Burçak Yaynevi, 1968, C.2,s.469.

İnönü Vakfı: I. İnönü Muharebesi'nin aslında hiç gerçekleşmediği gibi iddiaların olduğu biliniyor. Size göre bu iddiaların ortaya atılma sebepleri nelerdir?

Turgut Özakman: Ben 10 sene önce bu yalanlarla ilk karşılaştıktan sonra bunları sabırla topladım ve "Vahdettin Mustafa Kemal ve Milli Mücadele" diye 800 sayfalık bir kitap yazdım.

Sorunun yanıtını bu kitaptan belgeler ile okuyabilirsiniz. Bu saldırılar benim çocukluğumdan beri vardır. Atatürk'e saldıramayan dinciler, karşı-devrimciler, hep İnönü'ye saldırmıştır. Ama şimdi eleştirilerine yavaş yavaş Atatürk'ü de katıyorlar. Dersim olayında böyle oldu. Bakınız, Dersim olayında Cumhuriyet, askeri bir harekete geçmeden önce, 10 yıl sabırla beklemiştir. Dersim'de 30 tane aşiret varsa, 12 tanesi yağmacılıkla geçiniyorsa 18 tanesi de buna karşıdır. Nitekim isyan patladığı zaman haydutlukla geçinenler isyan etmişler, diğerleri ise devlete sığınmışlardır. Onların başına hiçbir şey gelmemiştir. Birinci Dersim hareketi 1938'de gerçekleştiği zaman Başbakan İnönü'ydü ve küçük bir hareket yapılabildi. Bu hareketin ilk aşaması silah toplamaktır. Silahları toplayarak silahlı haydutluğu önlemeye çalışıyorlar. Ama kış gelince duruldu. Tüm silahlar toplanamadı. Sonra ise Dersim'deki talancılar işi büyüttüler; karakolları bastılar, köprüleri yıktılar, askerleri şehit ettiler. İstiyorlardı ki Dersim adı verilen bir kısmı dağ bir kısmı ırmakla çevrili bu özel yere devlet girmesin. Bu Cumhuriyet'e karşı bir tavır değildir, Osmanlı'yı da sokmamışlar. Burası birleşik bir beyler, ağalar, şeyhler bölgesidir. 1938 yılında daha geniş, daha planlı bir harekât yapılmasına karar verilmiş. Bu dönemde Başbakan Celal Bayar, Genelkurmay Başkanı Fevzi Çakmak. 1938 yılı Atatürk'ün hastalığının belirlediği, gittikçe, hızla geliştiği yıldır. Atatürk'ün ayrıntıları ile ilgilenemese bile elbette ki bu ikinci harekâttan da haberi vardır. Atatürk de bu silah toplama işleminin bitirilmesini ve Tunceli'nin medeniyete kazandırılmasını istemiştir. Orda bazı komutanların sert davranmış olması mümkündür. Bunu büyütüyorlar, isyan olmadığını söylüyorlar, bu olaya katılan birtakım beyleri, ağaları, şeyhleri yüceltiyorlar, feodaliteyi savunuyorlar. 21.Yüzyılda feodalite, çağ dışılık, eğitimsizlik, talancılık, yağmacılık, cinayet savunulabilir mi? Bir devlet memleketin ortasında böyle bir yere ebediyen katlanır mı? Niye bazıları sürgüne yollandı diyorlar. O çağın şartlarını bilseler, verilebilecek an hafif cezanın bu olduğunu da bilirlerdi. Asıl öncülerin adamlarını, taraftarlarını hapse atmadılar. Aileleri ile birlikte Tunceli dışına yolladılar. Orada kalsalar yine aynı olayları yaşayacak, yaşatacaklardı. Derebeylerinin toprakları alındı, halka verildi. O dönemi bilmeyen insanlar zehirli gaz kullanıldığı söylüyor. O tarihte Türkiye'de, Ankara'da İngiliz, Fransız, Alman büyükelçilikleri, Adana'da, İskenderun'da, Erzurum'da, Trabzon'da bunların konsoloslukları var. Eğer I. Dünya Savaşı'nda çok büyük olaylara sebep olan ve yasaklanan zehirli gaz kullanılsaydı, bu olayı elbette öğrenir, dünya kamuoyu bizi çok ağır suçlardı. Bütün bu önlemler anlayışla, doğal karşılanmıştır. Ana çizgileri ile olayı hepimiz bilebiliriz. Birçok yayın var. Ama ayrıntıların saptanması işini objektif tarihçilere bırakırsak doğru yolu seçmiş olunuz. Tıpkı Ermeni kıyımı iddialarında olduğu gibi.

İnönü Vakfı: Çok teşekkür ederiz hocam.

Turgut Özakman: Ben teşekkür ederim.

23 Aralık 2011

SMA tedavileri yüksek fiyatları ve belirsiz etkinliğiyle tartışma yaratıyor

Hastalığa karşı son yıllarda ortaya çıkan bazı deneysel ilaç ve tedavilerin etkinliği henüz tam kanıtlanabilmiş değil

Yeni ilaç ve tedaviler belirli ölçüde etkili olmakla birlikte dünyada bugüne dek SMA'yı atlatarak tamamen iyileşebilen bir vaka olmadı

SMA

SPİNAL MUSKÜLER ATROFİ HASTALIĞI

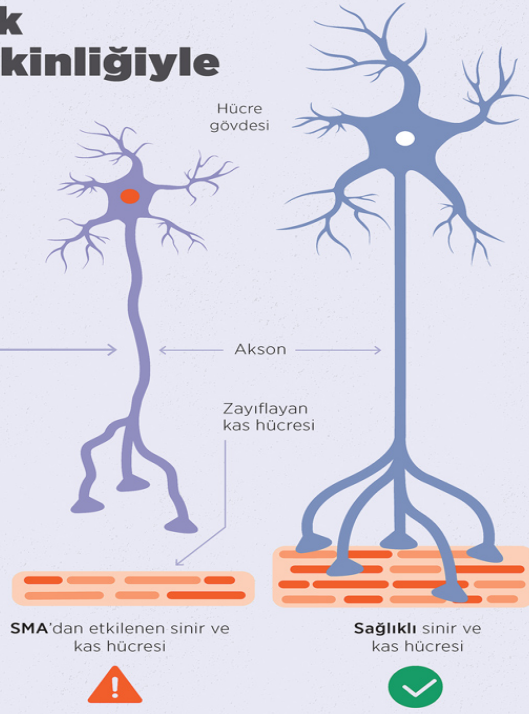
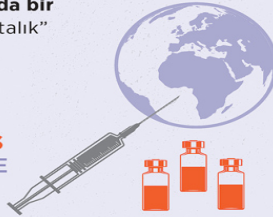
"İnsan vücudunda motor nöron kaybı ve buna bağlı ilerleyen kas kaybı ve zayıflamasına yol açan nadir bir motor-nöron hastalık" olarak tanımlanıyor

Vücuttaki "SMN1" ve "SMN2" genlerinin protein üretememesine veya az üretmesine yol açıyor

Hastalık, sinirleri besleyen nöronların kaybolmasına yol açarak bebeklikten itibaren, kas zayıflığı ve kaybının ortaya çıkmasına sebep oluyor

Dünyada her 10 bin doğumda bir görülen hastalık, "nadir hastalık" olarak sınıflandırılıyor

DÜNYADA ONAYLANMIŞ
3 TİP DENEYSEL İLAÇ VE
TEDAVİ BULUNUYOR

Tip-1 SMA

6 aylık ve daha küçük bebeklerde görülüyor

Tip-2 SMA

6-18 aylık bebeklerde görülüyor

Tip-3 SMA

18 aylıktan büyük bebeklerde görülüyor

Tip-4 SMA

Yetişkinlerde görülüyor

"NUSINERSEN SODYUM" ETKEN MADDELİ İLAÇ

"SMN2" geninin daha fazla protein üreterek sinir sistemini beslemesini sağlıyor

ABD'nin Aralık 2016'da onay vermesiyle "hastalığın tarihteki bilinen ilk tedavisi" oldu

İlacın hastanın yaşamı boyunca her dört ayda bir tekrarlanması gerekiyor

10 yıllık bir tedavinin maliyeti yaklaşık 4 milyon doları buluyor

SGK verilerine göre, bir dozu 73 bin avroya mal olan ilacı Türkiye genelinde 1100 aile geri ödeme kapsamında kullanıyor

"RISDIPLAM" ETKEN MADDELİ İLAÇ

"SMN2" geninin motor nöronları ve kas fonksiyonlarını daha iyi desteklemek ve daha fonksiyonel SMN proteinini üretmesine yardımcı olmak için tasarlandı

Şurup formundaki ilaç Ağustos 2020'de ABD'de onay aldı

Ağız yoluyla alınan ilk SMA ilacı niteliğine sahip bulunuyor

Yıllık maliyetinin maksimum 340 bin dolar olacağı tahmin edilen ilaç, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun (TİTCK) yurt dışı ilaç listesine eklendi

GEN TEDAVİSİ

"SMN arttırıcı tedavi" olarak bilinen ilaç damar içi enjeksiyon yoluyla tek seferde uygulanıyor

Virüs yeni DNA'yı hücrelere bulaştırarak genetik bozukluğu tedavi etmeyi hedefliyor

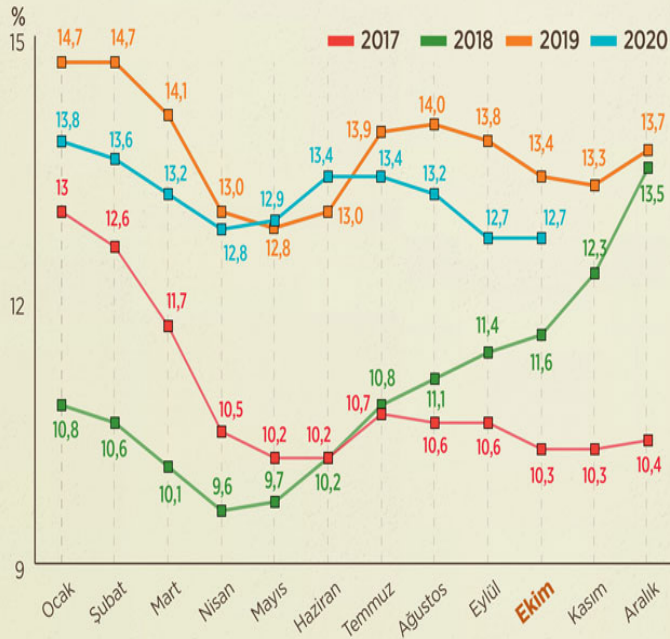
İlacın hastanın sinir ve kas sisteminde oluşan hasarın ne kadarını giderebileceği tam olarak bilinmiyor

Mayıs 2019'da ABD'de onay alan ilacın liste fiyatı, 2 milyon 125 bin dolar

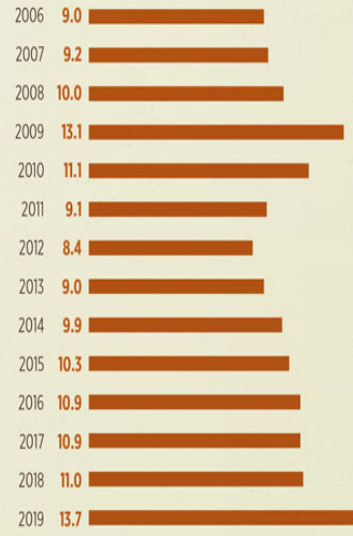
İş gücü İstatistikleri

(Ekim, 2020)

Türkiye'de işsizlik oranı, Ekim 2020'de 2019'un aynı ayına göre 0,7 puan azalarak yüzde 12,7 oldu. Söz konusu dönemde işsiz sayısı 391 bin kişi azalarak 4 milyon 5 bin kişiye geriledi

YILLARA GÖRE İŞSİZLİK ORANI

Türkiye genelinde **ekim ayına ilişkin** mevsim etkilerinden arındırılmamış temel iş gücü göstergeleri (15 ve daha yukarı yaşta kişiler)

NÜFUS
62,9 MİLYON

İŞ GÜCÜ
31,4 MİLYON

İSTİHDAM
27,4 MİLYON

İŞSİZLİK ORANI
%12,7
(4,005 MİLYON)

İŞ GÜCÜNE KATILMA ORANI
%50

İSTİHDAM ORANI
%43,6

11.01.2021 Kaynak: TÜİK

AA
ANADOLU AJANSI
İCCT
1994

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21583>

Yakın tarihte yaşanan trajik uçak kazaları

●
Haritada kazaların yaşandığı bölgeler gösterilmiştir

10 Nisan 2010

Tupolev 154

Polonya Devlet Başkanı Lech Kaczyński'nin bulunduğu uçak, Rusya'da düştü. Kazada Kaczyński ve eşi dahil 96 kişi hayatını kaybetti

17 Temmuz 2014

Malezya Havayolları

Amsterdam-Kuala Lumpur

Boing-777

298 kişi yaşamını yitirdi

20 Nisan 2012

Bhoja Havayolları

Karaçi-İslamabad

Boeing-737

127 kişi yaşamını yitirdi

28 Aralık 2014

AirAsia Havayolları

Surabaya-Singapur

Airbus A320-200

162 kişi yaşamını yitirdi

12 Mayıs 2010

Afrikiya Havayolları

Johannesburg-Trablus

Airbus A330

103 kişi yaşamını yitirdi

3 Haziran 2012

Dana Havayolları

Abuja-Lagos

MD-83

153 kişi yaşamını yitirdi

8 Ocak 2020

Ukrayna Havayolları

Tahran-Kiev

Boeing 737

176 kişi yaşamını yitirdi

9 Ocak 2021

Sriwijaya Havayolları

Cakarta-Pontinak

Boeing 737 500

62 kişi yaşamını yitirdi

29 Kasım 2016

LaMia Airlines

Santa Cruz

de la Sierra-Medellin

76 kişi yaşamını yitirdi

31 Ekim 2015

Metrojet Havayolları

Şarm el Şeyh-St. Petersburg

Airbus-A 321

224 kişi yaşamını yitirdi

9 Ocak 2011

İran Havayolları

Tahran-Urmiye

Boeing 727

77 kişi yaşamını yitirdi

29 Ekim 2018

Lion Havayolları

Cakarta-Pangkal Piang

Boeing 737 Max 8

189 kişi yaşamını yitirdi

10 Mart 2019

Etiyopya Havayolları

Addis Ababa-Nairobi

737 Max 8

157 kişi yaşamını yitirdi

11.01.2021

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21586>

Türkiye'nin 7 uydusu uzayda

Uzayda uydu sahibi 30 ülkeden biri olan Türkiye'nin aktif uydu sayısı, başarılı bir şekilde uzaya fırlatılan Türksat 5A'nın da 4 ay sonra yörüngesine oturtulmasıyla 7 olacak

TÜRKİYE'NİN AKTİF 7 UYDUSU BULUNUYOR

TÜRKSAT 5A TÜRKİYE'NİN 5'İNCİ NESİL HABERLEŞME UYDUSU

Space X firmasına ait Falcon 9 roketi ile uzaya gönderildi

31 derece doğu yörüngesinde hizmet verecek

Frekans ve yörünge haklarını **30 yıl** boyunca güvence altına alacak

Kapasitesi **yüzde 45**, **ömrü iki kat** daha fazla olacak

TV yayıncılığı ve veri haberleşme hizmetleri sunacak

HABERLEŞME UYDULARI

TÜRKSAT 3A

TÜRKSAT 4A

TÜRKSAT 4B

TÜRKSAT 5A

GÖZLEM UYDULARI

GÖKTÜRK-1

Hedef istihbarata yönelik tasarlanmış ve geliştirilmiş yer gözlem uydusu

5 Aralık 2016'da Fransız Guyanası'ndan fırlatıldı

GÖKTÜRK-2

Türkiye'de özgün olarak geliştirilen ilk yüksek çözünürlüklü keşif ve gözlem uydusu

2012'de uzaya fırlatıldı

RASAT

Türkiye'de tasarlanıp üretilen ilk gözlem uydusu

17 Ağustos 2011'de Rusya'dan fırlatıldı

TÜRKSAT 6A

Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test (USET) Merkezi'nde **üretilen** **TÜRKSAT 6A haberleşme uydusunun 2022'de** uzaya fırlatılması öngörülmüyor

Türkiye, TÜRKSAT uydularıyla haberleşme alanında **Avrupa ve Afrika'nın tamamını, Asya'nın Endonezya da dahil batı ve güney bölümünü** (Rusya ve Çin hariç) kapsayacak

GÖREVİ SONA EREN UYDULAR

TÜRKSAT 1B

TÜRKSAT 1C

TÜRKSAT 2A

BİLSAT (GÖZLEM)

08.01.2021

AA
ANADOLU AJANSI
100
1988

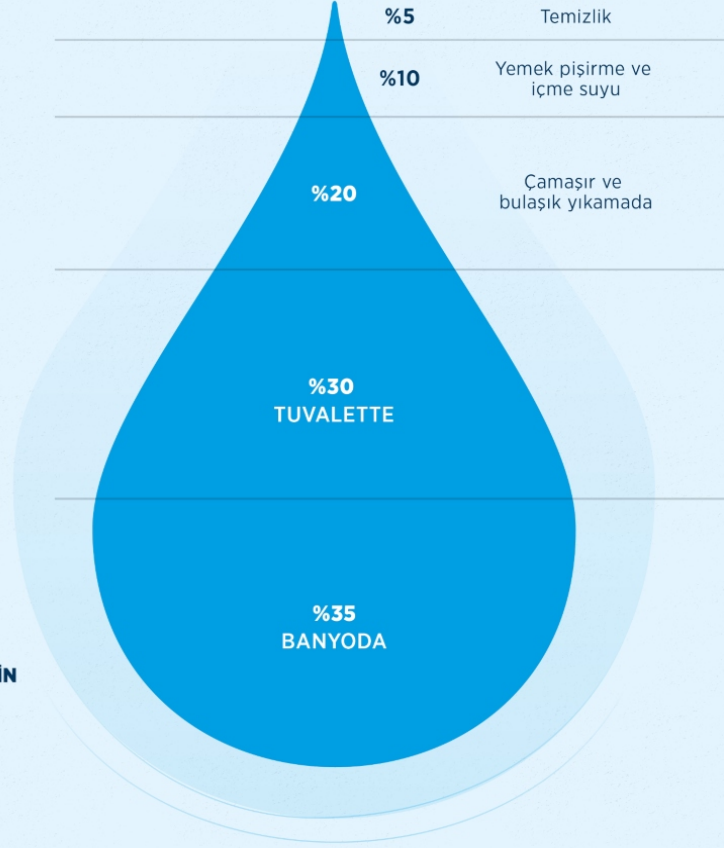
<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21559>

Evde kullanılan suyun yüzde 70'i banyo ve tuvalete gidiyor

Göl, baraj, akarsu ve yeraltı suyu gibi temiz su kaynaklarının korunması, kuraklığın etkisi ve kirletici kaynakların azaltılması ile iyileştirilmesi, bu kaynakların evde, iş yerinde, tarımda ve sanayide akıllı kullanılmasına bağlı

Banyo ve tuvalette tüketilen su miktarı, evde tüketilen toplam suyun %70'ini oluşturuyor

EVLERDE SU KULLANIMI

EVLERDE VE İŞ YERLERİNDE SU TÜKETİMİNİ AZALTMAK İÇİN BAZI ÖNLEMLER

- Sızdıran muslukların ve tuvaletlerin onarılması
- Su savurgan muslukların, duş başlıklarının ve tuvalet rezervuarlarının tasarruflu sistemlerle değiştirilmesi
- Tuvalet rezervuarı hacminin azaltılması
- Banyo yaparken küvet doldurmak yerine duş almak %25 tasarruf sağlıyor
- Duş süresini 4-5 dakikaya indirmek 55 litre su tasarrufu sağlıyor
- Daha az su tüketen eko-duş başlıklarının kullanılması
- Dış fırçalarken suyun açık bırakılmaması (Su açık bırakıldığında günde iki defa dış fırçalanırsa yılda 10 bin 950 litre su, israf oluyor)

- Çamaşır makinesinin tam doldurularak yıkanması, her yıkamada 10 litre su tasarrufu sağlıyor
- Araçların hortumla değil kovayla yıkanması önemli oranda su tasarrufu sağlıyor
- Kolay açılıp kapanabilen havalandırıcı, düşük akımlı muslukların kullanımı su tüketimini %25 azaltıyor
- Park ve bahçeleri sulamak için buharlaşmanın az olduğu sabah ya da akşamüstü saatleri tercih edilmeli

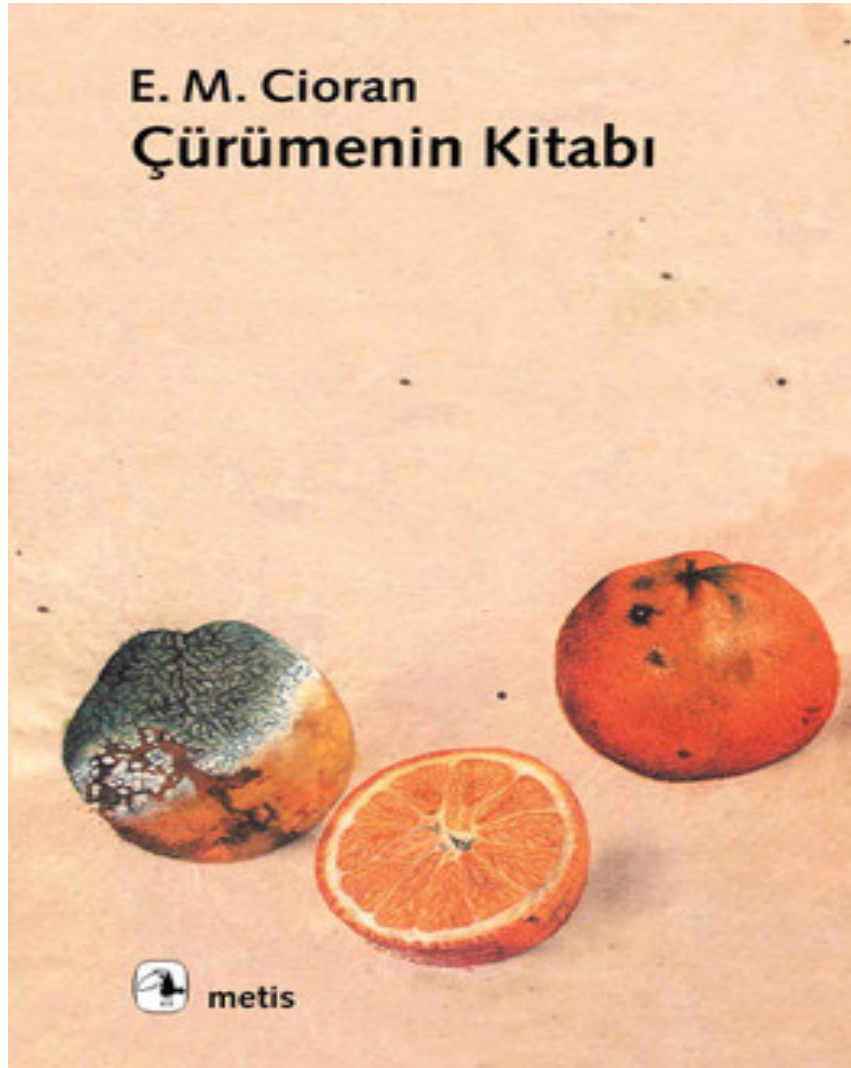
- Tarımsal üretimde yağmurlama veya damla sulama yöntemine geçilmesi öneriliyor
- Bitkilerin sabah veya akşam saatlerinde sulanması, her defasında 112 litre su tasarrufu sağlıyor
- Araç park alanını su yerine süpürge ile temizlemek 675 litre su tasarrufu sağlıyor
- Sanayi alanında atık su geri kazanımı gibi uygulamaların hayata geçirilmesi gerekiyor

06.01.2021

AA
ANADOLU AJANSI
İCC

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/21536>

Kitap Tavsiyesi

NEREDE tükettin ömrünü? Bir hareketin hatırası, bir tutkunun işareti, bir maceranın parıltısı, güzel ve firari bir cinnet-geçmişinde bunların hiçbiri yok; hiçbir sayıklama senin ismini taşıyor, seni hiçbir zaaf onurlandırmıyor. İz bırakmadan kayıp gittin; senin rüyan neydi peki? Köken'inde aldatici ve yıkıma mahkum olmayan hiçbir "yeni" hayat görmedim şimdiye kadar. Her insanın zaman içinde ilerleyip bunaltılı bir geviş getirmeyle kendini tecrit ettiğini, yenilenme niyetine de ümitlerinin beklenmedik yüz buruşturmasıyla karşılaşip kendi içine düştüğünü gördüm